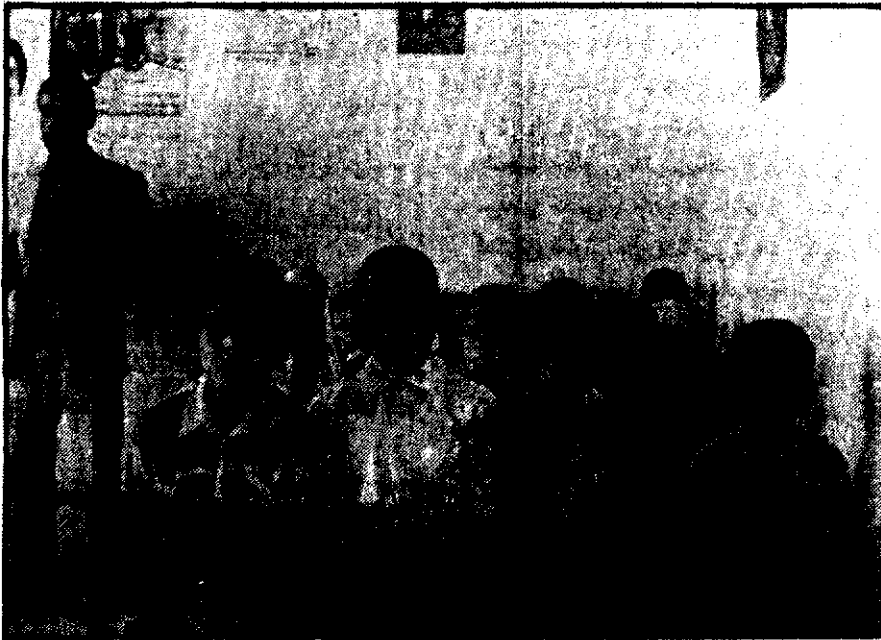

«بسم الله الرحمن الرحيم»

مسئله بیسوادی قشر عظیمی از ملت ما، یکی از مشکلاتی است که با توجه به نیازات نامطلوب آن بر مسائل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه اسلامی، از ابتدای پیروزی انقلاب مطرح بوده و امام خمینی با پیامی که در ۷ دیماه سال ۵۸ مبنی بر بسیج همه اقشار مردم جهت ریشه کن نمودن این نقیصه صادر کردند حرکتی بنیادین را در این راستا پایه گذاری نمودند یکی از ثمرات این بسیج عمومی تشکیل نهضت سواد آموزی می باشد و بجاست در سالگرد تشکیل نهضت، نگاهی هر چند کوتاه به مسئله سواد آموزی و مشکلات آن داشته باشیم.

از دیرباز استعمار جهانی که آگاهی و خلاقیت انسانها را مانعی برای حضور و سلطه خویش در کشورهای جهان سوم میدانست سعی خود را بر این معطوف داشت که با طرحهای دراز مدت مانع رشد و

بمناسبت چهارمین سالگرد تشکیل نهضت سوادآموزی

نهضت سوادآموزی، جهاد سازندگی و احیاء فرهنگی روستاها

وزیرینبایی را با قاطعیت و حرکت ضربتی تلفیق نموده باشد که به این وسیله دورنمای روشنی در جهت ریشه کن نمودن بیسوادی ترسیم نماید و البته به این حقیقت اذعان داریم که نهضت هرساله بر کیفیت حرکتش و دامنه آن افزوده بطوریکه از نیمه دوم سال ۶۱ تا پایان نیمه اول سال ۶۲ معلمان نهضت حدود ۱۵ هزار نفر زیادتیر شده و برابر مجموع سالهای گذشته یعنی بیش از ۵۰ هزار کلاس دایر گردیده است و حدود یک برابریم چندسال گذشته افراد کارنامه گرفته و نیز بیش از ۹۷۰ هزار نفر در کلاسهای درس حاضر شده اند اما با همه این احوال رشد تصاعدی جمعیت و تعداد قابل ملاحظه بیسوادان حرکتهای بسیجی تر و قاطعانه تری را جهت ریشه کن کردن بیسوادی طلب می کند. نکته قابل توجه دیگر اینکه بر اساس سیاست جمهوری اسلامی که مبنی بر احیاء همه جانبه روستاها در مقابل توسعه شهرنشینی میباشد، می بایستی که در برنامه ریزی درازمدت جهت ریشه کن کردن بیسوادی نیز توجه اصلی مان به روستاها و

عمومی به شکلی که هر بیسوادی معلم باشد و هر بیسوادی دانش آموز و هر دفتری تخته سیاه مدرسه، به شدت احساس می شد و نهضت سواد آموزی بر مبنای همین ضرورت تشکیل شد و مسلماً " درندلوم حرکت خویش نیز بایستی که تکیه اصلی خود را بر نیروهای فعال مردمی قرار دهد چرا که در غیر اینصورت نه تنها قادر به حل مشکل بیسوادی نخواهد بود بلکه با محصور شدن در نظام عریض و طولیل اداری، بار اضافه ای به دوش نظام جمهوری اسلامی قرار خواهد داد.

رجوعی دوباره به پیام امام تذکری است برای ارزیابی اعضايمان «ما باید در برنامه درازمدت فرهنگ وابسته کشورمان را به فرهنگ مستقل و خودکفا تبدیل کنیم و اکنون بدون از دست دادن وقت و بدون تشریفات خسته کننده برای مبارزه با بیسوادی بطور ضربتی و بسیج عمومی قیام کنیم تا انشاء الله در آینده نزدیک هر کس نوشتن و خواندن ابتدایی را آموخته باشد.» بدین لحاظ انتظار عمومی از نهضت سوادآموزی این میباشد که برنامه های درازمدت

شکوفایی استعدادهای مردم نمود و برنامه های رنگارنگش، از رواج سیستمهای غلط آموزشی و طبعاً شیوع بیماری مدرک گرایی گرفته تا کمیته به اصطلاح پیکار با بیسوادی و کمیته بین المللی یونسکو و... شاهد این مدعاست. در آن زمان آموزش و پرورش نیز به خاطر اینکه اصل برگسترش شهرها و طبعاً خدمات شهری بود، با اختصاص دادن عمده امکانات خود به شهرهای بزرگ و بخصوص تهران، محرومین روستا را قربانی امثال استعمارگران و عواملشان و طبقات مرفه کرد. بدین ترتیب میراث رژیم سابق برای ما از سوی قشر عظیم روستائیان و همینطور شهرنشینان بیسواد بود و از سوی دیگر اقلیت شهر نشینی که با رواج هرچه تمامتر برای نیل به مدارک بالای علمی بطور روزافزون بر نفاضای آموزشی خود می افزودند، بافت بورکراتیک آموزش و پرورش و عدم تحرک و رویایی آن در جهت رفع بیسوادی نیز مزیدی بر همه اینها. طبیعتاً این روند برای امام و امت انقلابی ما قابل تحمل نبوده و ضرورت بسیج

* حل مسئله بیسوادی تنها
 بوسیله بسیج عمومی میسر است
 و در غیر اینصورت دستگاههای
 عریض و طویل اداری، گذشته
 از اینکه بیسوادی را ریشه کن
 نمی کنند، بار اضافه ای بردوش
 دولت و نظام جمهوری اسلامی
 خواهند بود.

مردم مستضعف باشد که جهل و بیسوادی، سنگینی
 مضاعفی بر محرومیت‌های بی انتهای آنان تحمیل
 کرده است و اساس حرکت بنیادین در جهت احیاء
 روستاها همانا آموزش خودروستاییان است و
 در اینصورت خدمات عمرانی بدون ارتقاء توانایی
 فکری و عملی روستاییان و طبعاً عدم خودکفایی
 آنان در حل مسائل و مشکلاتشان راه حلی درازمدت
 برای حرکت خودجوش روستاها در جهت خودکفایی
 هسه جانی نخواهد بود. بانکهای کوتاه به تاریخچه
 حرکت نهضت سوادآموزی نیز در می یابیم که
 نهضت با تجاریسی که از سال ۵۸ در زمینه
 سوادآموزی کسب کرده بود حدوداً از سال ۶۱ مبنای
 آموزش و حرکت درازمدت خود را روستا قرار داد.
 نهضت تا پایان نیمه اول سال ۶۲ با اعزام ۱۵ هزار
 آموزشیار به روستاها از مجموع نیم میلیون
 بیسوادی که ثبت نام کرده بودند، توانست ۱۸۵ هزار
 نفر را با سواد کند و در حال حاضر گذشته از بعضی
 مراکز شهری حدود ۳۰٪ از روستاهای مسکونی را
 زیر پوشش دارد.

یکی از اساسی ترین مشکلاتی که غالباً در امر
 سوادآموزی به آن اشاره مسود، عدم استقبال
 بیسویان بخصوص در مناطق روستایی است که
 آسه نبودن روستاییان به نقش متارن که بیسوادی
 در زندگی‌شان دارد یکی از دلایل این امر است، زیرا
 که مثلا وقتی روستاییان درک کرده اند که صنایع
 امریک دستشان هستند با تمام وجود سلب آنرا
 بسج میشوند ولی برای مبارزه با جهل که آنها یکی
 از زمینه های سلب عوامل تولید ثروت بزرگ

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

خسته کننده برای مبارزه با بیسوادی بطور ضربتی و
 بسیج عمومی قیام کنیم تا انشاء الله در آینده نزدیک
 هر کس نوشتن و خواندن ابتدائی را آموخته باشد
 برای این امر لازم است تمام بیسوادان برای یادگیری
 و تمام خواهران و برادران با سواد برای یاد دادن
 بپایخیزند و وزارت آموزش و پرورش با تمام
 امکانات بپایخیزد و از قرطاس بازی و تشریفات
 اداری بپرهیزد و برادران و خواهران ایمانی برای رفع
 این نقصه درآورد بسیج شوید و ریشه این نقض را
 از بن برکنید، تعلیم و تعلم عبادتی است که خداوند
 تبارک و تعالی ما را بر آن دعوت فرموده است. انسه
 جماعات شهرستانها و روستاها مردم را دعوت نمایند
 و در مساجد و تکایا با سوادان نوشتن و خواندن را به
 خواهران و برادران خود یاد دهند و منتظر اقدامات
 دولت نباشند و در منازل شخصی اعضای با سواد
 خانه اعضای بیسواد را تعلیم کنند و بسوادان از این
 امر سربچی نکنند. من از ملت عزیز امید دارم که با
 همت والای خود بدون فوت وقت ایران را بصورت
 مدرسه ای درآورند و در هر شب و روز و در اوقات
 بیکاری یکی دو ساعت را صرف این عمل شریف
 نمایند.
 بپایخیزید که خداوند متعال با شماست از خداوند
 تعالی سعادت و سلامت و رفاه ملت شریف را
 خواستارم. والسلام علیکم ورحمت الله و بركاته.
 روح الله العرسوی العظیمی - هفتم دی ماه ۵۸
 مطابق با هشتم صفر ۱۴۰۰

به مناسبت فرا رسیدن سالروز تشکیل نهضت
 سواد آموزی بر آن شدیم که همراه با مطلبی که پیش
 رودارید نگاه دوباره ای داشته باشیم بر پیام تاریخی
 امام. هر چند که پیام قبل از شروع جنگ تحمیلی و
 طبیعتاً بدور از اضطرارها و فوریتهای جنگی صادر
 شده ولی در هر صورت نمایانگر جهتگیری امام
 بزرگوارمان در امر سواد آموزی و بخصوص تکیه
 به «بسیج عمومی» و جنر از «تشریفات خسته کننده»
 می باشد.

بسم الله الرحمن الرحيم
 ملت شریف ایران شما میدانید که هر روزیم
 گذشته آنچه که بر ملت مبارز ایران سایه افکنده بود،
 علاوه بر دیکتاتوری و ظلم تبلیغات بی معنوی و
 هیچ را همه چیز جلوه دادن بود. ملتی که در همه ابعاد
 از جوانج اولیه محروم بود و آموذ میشد که در اوج
 ترقی است. از جمله جوانج اولیه برای هر ملت که در
 ردیف بهداشت و مسکن و بلکه مهمتر از آنها است
 آموزش برای همگان است. مع الاسف کشور ما
 وارث ملتی است که از این نعمت بزرگ در رژیم
 سابق محروم و اکثر افراد کشور ما از نوشتن و
 خواندن برخوردار نیستند. چه رسد به آموزش عالی،
 مایه بس خجالت است که در کشوری که مهد علم و
 ادب بوده و در سایه اسلام زندگی می کند که طلب
 علم را فریضه دانسته از نوشتن و خواندن محروم
 باشد ما باید در برنامه دراز مدت فرهنگ وابسته
 کشورمان را به فرهنگ مستقل و خودکفا تبدیل کنیم
 و اکنون بدون از دست دادن وقت و بدون تشریفات

* یکی از مایه های امید
 در رفع مشکلات نهضت
 سوادآموزی، ماده ای از
 اساسنامه جهاد است که ضمن آن
 به همکاری جهاد با نهضت در امر
 سوادآموزی وجهه قانونی داده
 شده است.

* جهاد به خاطر بافت مردمی و
 انقلابی خود هیچگاه در چهار
 چوب امکانات و ابزار آلات و
 مقررات دست و پاگیر ننگجیده
 است و به همین خاطر توان
 حرکتهای ضربتی برای ریشه
 کن کردن بیسوادی را دارد.

و تولید و استقلال جز با استفاده از شرایط انقلاب و جو بسیجی مردم امکان پذیر نیست و هرچقدر زمان بگذرد این عمل مشکل تر و در شرایطی خدای ناکرده ناعلاج خواهد بود.

۲- اولین قدم تعیین الگوی مصرف با تکیه بر ارزش ها و اعتقادات و فرهنگ اصیل اسلامی است تا بتوان با تکیه بر آن، با مصرف گرایی غربی مبارزه کرد.

۳- بسیج تبلیغی فرهنگی برای مبارزه با وسوسه مصرفی.

۴- برنامه ریزی دقیق و دادن بهای لازم و واقعی و عملی به کشاورزی و روستا و حذف خدمات غیر قابل توجه برای شهرهای بزرگ، زمینه سازی برای مهاجرت معکوس.

۵- شناسایی و رشد دادن واحدهای صنعتی کوچک (کارگاهها) که دارای ساخت مستقل و ملی هستند به عنوان نطفه های سالم و واقعی صنعت آینده کشور و سوق دادن این واحدها در جهت تولید و مسائل کشاورزی.

۶- تعطیل واحدهایی که تولیدات آنها با مدل مصرفی (بند ۲) هماهنگ نیست و نیز تعطیل کارخانه هایی که امکان افزایش تولید آنها در ارزش اقتصادی منفی دارند.

۷- سرمایه گذاری در تبدیل منابع خام به کالاهای نیم ساخته و ساخته شده و رشد صنایع سنگین از قبیل درب فلزات، ریخته گری و... و نیز سرمایه گذاری در جهت تولید کالاهای سرمایه ای و واسطه ای اساسی و مهم برای صنایع ضروری.

۸- ایجاد دیوار گمرکی و تعیین عوارض گمرکی برای کلیه کالاهای مخصوص مواد و قطعات نیم ساخته مورد نیاز کارخانجات و نیز حذف تسهیلات بانکی و سوبسید ناشی از قیمت رسمی و واقعی ارزها نسبت به ریال برای واردکنندگان کالاهای خارجی در رابطه با کشاورزی مکانیزه هم این نکته قابل توجه است که دامن زدن به این شعار بیکاری را رشد میدهد، چرا که در کشور مانیروی کار آفتور زیاد داریم که احتیاج به جایگزینی ماشین نیست و در ضمن با توجه به وابستگی صنعتی، لازم است ماشین ها و ابزار کاملاً ساده

است. بسیج نمی شوند و از طرف دیگر غالب بیسوادان ما در مناطق محروم زندگی می کنند و بدین لحاظ کودکان، نوجوانان و بزرگسالان به خاطر فشار زندگی، فرصت و یا انگیزه شرکت در کلاسهای سوادآموزی را ندارند. از کارفصلی و تداخل آن با کلاسهای سوادآموزی نیز که باعث وقفه در کلاسها و طبعاً انصراف عده ای از ادامه سوادآموزی میشود بعنوان یکی دیگر از مشکلات نهضت در روستاها نام برده میشود. از جمله دیگر مشکلات، کمبودهای امکاناتی بخصوص در مناطق دورافتاده است که تداوم و شتاب هرچه بیشتر حرکت نهضت سوادآموزی منوط به حل صحیح این مشکلات است.

یکی از مایه های امید در رفع این مشکلات، تصویب اساسنامه جهادسازندگی و توجه به یکی از مواد آن است که ضمن آن به همکاری جهاد با نهضت در امر سوادآموزی روستائیان وجهه قانونی داده شده است. (۱۱) جهاد به خاطر بافت مردمی و انقلابی خود هیچگاه در چهارچوب امکانات و ابزارآلات و مقررات دست و پاگیر نگنجیده بلکه همواره با تکیه به ایثار و فداکاری اعضای خود، لبیک گوی

نیازهای مستضعفین روستا بوده است و به همین خاطر توان حرکت های ضربتی و بسیجی برای ریشه کن کردن بیسوادی را دارد. از این گذشته جهادگران به خاطر اثبات صداقت و ایثار خود، در دل های مردم روستا جای داشته و به این خاطر توانایی بسیج توده های روستایی و طبعاً افزایش جاذبه کلاسهای سوادآموزی را دارند و از آنجا که پس از گذشت بیش از ۴ سال از فعالیت جهاد در روستاها و مناطق دورافتاده اینک جهاد «جاافتادگی» و ثبات لازم را

کسب نموده و نیز با فرهنگ بومی، وضعیت اقتصادی و جغرافیایی مردم مناطق مختلف آشناست، تسلط، قدرت عمل و امکانات بیشتری را در اختیار دارد که میتواند در خدمت سوادآموزی روستائیان قرار دهد. از سوی دیگر از آنجا که ضعف های اساسی نهضت مربوط به برنامه ریزی است، جهاد به خاطر تجارب بسیار خود در روستاها میتواند با دیدی همه جانبه و عمیق نقش موثری در برنامه ریزی حرکت درازمدت نهضت در روستاها

بکار گرفته شود تا مشکل قطعات یدکی و از کار افتادگی ماشین، تهدید کننده کشاورزی نباشد در این رابطه پیشنهادی شود که سعی شود با دادن تغییرات در کارخانه های تراکتورسازی تبریز و کومباین سازی (مونتاژ) اراک، ماشین های ساده تری نظیر کومباین کششی (که با نیروی تراکتور حمل میشود) و یا دروگر کوچک موتوری تولید کرد که ما را از وابستگی در وسائل کشاورزی برهاند البته تولید ابزار ساده تر کشاورزی نظیر بیل و داس و... نیز باید در اولویت قرار گیرد.

در پایان جملاتی از حضرت امام خمینی و آیت الله العظمی منتظری را یادآور میشوم، باشد که راهنمای عملمان قرار گیرد.

«بطرف صنعت هم باید رفت ولی اگر از کشاورزی منحرف شوید، اسباب آن میشود آنچه ما نیاز داریم، از بین برود.»

(امام خمینی)
«باید به مسئله روستائیان کشاورز در مرحله تعیین بودجه و در بخش قانون گذاری بیش از پیش توجه نماید.»

(آیت الله العظمی منتظری)
«باید بومی تولید کننده روستایی از تولید خود احساس صرفه و استفاده نکند، انگیزه ای برای ماندن در روستاها و بالا بردن تولید بوجود نمی آید.»

(آیت الله العظمی منتظری)
«اگر بخواهیم کسانی که به شهرها مهاجرت کرده به روستاهای خود مراجعت کنند و به کوشش و تلاش و خودکفایی و تولید بپردازند، باید حتی المقدور از امکاناتی که در شهرها وجود دارد برای آنها نیز تهیه کرد.»

(آیت الله العظمی منتظری)
منابع: حدیق

۱- تازه های آمار ایران (سال ۶۱) مرکز آمار ایران

۲- مجله جهاد ویژه ۲۲ بهمن ۶۱ - مقاله بسیج و خم های وابستگی را چگونه طی کنیم.

۳- جزوات و اطلاعاتی از افراد مطلع در صنعت.

داشته باشد. نظارت جهاد برشوراهای اسلامی روستایی و نقش فعالی که این نهاد در حل و فصل مشکلات روستائیان و توزیع کوبین و آذوقه و نیز بسیج روستائیان بسوی جبهه های جنگ داشته است باعث شده که جهاد رابطه سازمان یافته ای با روستائیان داشته باشد. تمام این مزیتها موجب آن میشود که جهاد سهل تر از دیگر نهادها در روستاها فعالیت کرده و در مجموع برد عملی بیشتری داشته باشد و با توجه به مجموع همه این مسائل امید ما این است که با تلاشهای روز افزون نهضت سوادآموزی و همکاری موثر جهاد با آن، ساهدریشه کن تنم بیسوادی در سطح روستاها باشیم.

♦♦♦♦

۱۱) فصل دوم (وظیفه) ماده ۱۶ همکاری باهیئت سوادآموزی به منظور ریشه کن کردن بیسوادی در روستاها و مناطق عشایری کشور در صورت درخواست هیئت درحاکمان جهاد در چهارموت مبررات مربوطه.

نقش ترویج کشاورزی...

حدر باشد ولی آنچه مهم است آموزش کشاورزی زمانی میتواند مفید باشد که از این آموزش در عمل استفاده شود. کشاورز باید امکانات لازم را جهت بکار گرفتن رونتهایی که توسط مروجین باو آموزش داده می شود داشته باشد در غیر اینصورت نسبت به شرکت در فعالیتهای ترویجی علاقه ای نشان نخواهد داد. لذا مروج برای آنکه بتواند نفس سازنده ای داشته باشد لازم است که این امکانات هرچه بیشتر در اختیار کشاورزان قرار گرفته و در ضمن در عرضه این خدمات مروج نقش بارزی داشته باشد (ولی خود توزیع کننده نباشد) در ضمن در رابطه با سیاست گذاری و اعمال سیاستها مثل کنت منطقه ای، بیمه محصولات، قیمت گذاری محصولات، نظمی خرید و سایر موارد باید اولانظر مروجین خواسته شده و در ثانی مروج در جهت اعمال این سیاستها نقش فعال داشته باشد.

۵ - بررسی نقش شوراهای خبرگان کشاورزی، (یا شوراهای اسلامی) در پیشبرد اهداف ترویج: دست بیابد و مروج کار خود را باشناسایی این افراد

نگاهی به نقش تکثیر ماهی...

پروتئینی.

۳- ایجاد کارگاههای تکثیر در سطح استانی که استعداد پرورش ماهی در آنجا وجود دارد.

برنامه های آینده

این کارگاه قادر است با همین وضعیت کنونی سالانه ۲۰ میلیون بچه ماهی تولید کند، منتهی با مطالعاتی که صورت گرفته، در سال جاری طرحی برای توسعه و تکمیل کارگاه ارائه شده که اعتبارات آن نیز تأمین گشته است. و با توسعه و تکمیل، این کارگاه قادر خواهد بود سالانه ۱۰۰ میلیون بچه ماهی تولید کند، که این رقم بسیار بالا و قابل طرحی در سطح جهان است، کارهایی که فرار است در این کارگاه صورت بگیرد عبارتند از تکمیل آزمایشگاه کنونی و همچنین احداث

آزمایشگاههای آب شناسی و شناسایی بیماریها و انگلهای ماهی - احداث استخرهای مادر، جهت ذخیره آب و رسوب زدایی - ایجاد استخرهای مولد جهت نگهداری ماهیهایی که با روش به گزینی برای تخم کنسی آماده می گردند و همچنین احداث استخرهای لارو و بچه ماهی - تهیه اسکانات و وسایل حمل و نقل و بارگیری جهت انتقال بچه ماهی به آبگیرهای استان و دیگر نقاط کشور.

طرحهای بالا جهت توسعه و تکمیل کارگاه در حال اجرا بوده و امید است با اجرای کامل آنها و همچنین کمک سایر ارگانهای ذیربط و همکاری روستائیان در آینده چندان نوری مصرف کل ماهی کشور در داخل تأمین شده و از این جهت کمبودی نداشته باشیم.

- ۱- محیط زندگی جدید
- ۲- نژاد تازه بنیان یافته
- ۳- قطعه زمین روستایی
- ۴- تربیت نسلی
- ۵- ماهیانی که قادر به پرورش در آب سرد و آب سرد و آب سرد می شود

شروع کند و این عمده همان خیرگان و یارهایان محلی هستند. توجه داشته باشیم که خیرگان کشاورزی که آگاهان جامعه روستایی هستند مورد توجه و اعتماد روستا بوده و کار را باید از طریق آنها انجام داد. مسائله ترویج به یک آموزش ساده خلاصه نمیشود به اینکه یک مطلب کوچک را از تحقیقات گرفته و بر کشاورز انتقال دهیم مروج باید راههای برخورد با روستائی و نحوه و شیوه های انتقال علوم کشاورزی بر روستائیان را بداند خیرگان کشاورزی باید بعنوان رهبر محلی شناخته شده باشند و مردم او را بعنوان یک پیش کسوت قبول داشته باشند و مورد اعتماد مردم باشد تا حرف او را و چیزی که مروج میخواهد به کشاورزان اثناء کند بپذیرند و این خیرگان محلی نیز باید کسانی باشند که از یک فکر نو و خوب و از یک روش نیز بهتر دفاع بکنند تا آن فکر نوزودتر در بین روستائیان جا بیفتد.

طور کنی - جامعه روستائی کشاورزان کمترین ریسک کرده و یا ابتکار و خلاقیت جدید را می پذیرند از طرفی کار ترویج اجباری نبود، بلکه جنبه تشویقی و ارشادی و از طریق بیدار نمودن روحیه همیاری و همکاری باید ترویج دست یافت باید بدانیم کشاورز اطلاعات خود را از چه کانهایی بدست می آورد و اولین عامل و مهمترین راه کسب اطلاعات چیست؟ و معمولا این شخص که مرجع کل مسائل اجتماعی است کیست؟

یک فکر نو که در جامعه بوجود می آید اولین افراد ابداع کنندگان آن هستند. دسته دوم کسانی هستند که در همان مراحل اول این فکر را می پذیرند.

و این عده (دسته اول) براساس آن فکر جدید کنت میکنند و در سال بعد نتیجه روشن شد عده ای دیگری نیز آن فکر را می پذیرند و عده ای هستند که بعد از سالها و تا مطمئن نشوند فکر جدید را نمی پذیرند مروج در ابتدا باید سراغ کسانی برود که فکر او را می پذیرند و از این طریق به یک کار